

Na pluimvee en varkens ook rundvee aan de voederconversie

ing. Alice Booij

Onderzoekers en veehouders zijn enthousiast over het koppelen van het kengetal voederconversie aan het voersaldo bij melkvee. Het levert een extra instrument om een economisch optimum in het verstrekken van krachtvoer te vinden.

In de pluimvee- en varkenshouderij is voederconversie gemeengoed. De interesse bij de rundveehouderij is ontstaan vanuit de praktijk. Veehouders weten hoeveel voer koelen vreten en hoeveel melk ze daaruit produceren. Zo berekenen ze de kilo's drogestof die nodig zijn voor het produceren van een kilo melk, ofwel de voederconversie. Deze varieert tussen 0,5 en 1,3 waarbij 0,7 ongeveer het gemiddelde is.

Op dit punt heeft de Animal Sciences Group van Wageningen UR het onderwerp opgepakt om verdere toepassingsmogelijkheden van de voederconversie in de rundveehouderij te bekijken. Verschillen tussen bedrijven en koelen zijn er namelijk genoeg. Zo hebben bedrijven met een hoge energiedichtheid in het rantsoen of een hoge melkproductie een betere voederconversie. Ook bepaalde dochtergroepen halen waarschijnlijk meer melk uit een kilo drogestof dan andere. Projectleider Gert van Duinkerken vertelt dat het door PZ gefinancierde onderzoek zich toespitst op drie verschillende terreinen: "We bekijken de samenhang van de voederconversie met andere kengetallen, het totale kostenplaatje van aan-

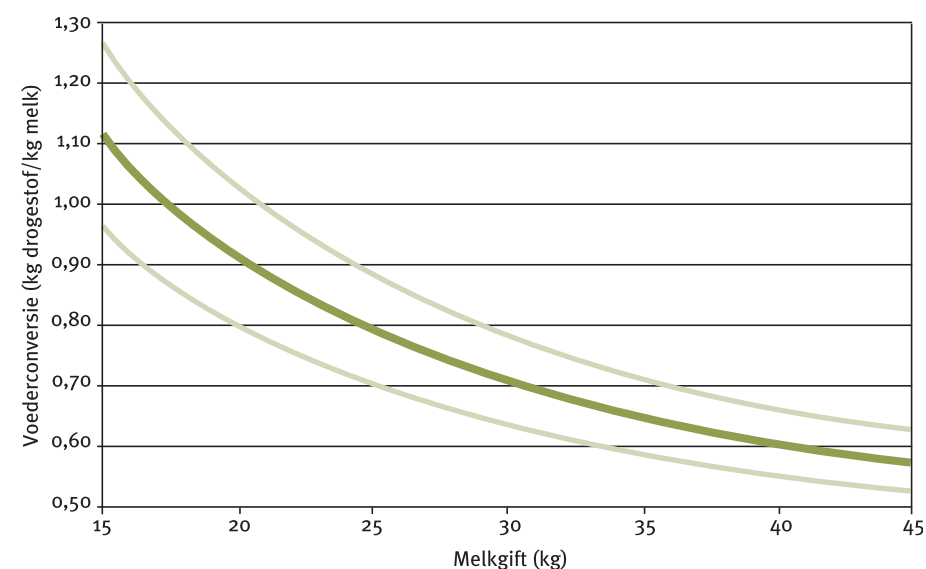
gekocht en zelf geproduceerd voer en als derde terrein is er het alternatief voor het sturen op voersaldo met het dynamische voermodel."

Vooraf deze laatste toepassing heeft de aandacht omdat het een link legt tussen voederconversie en economie.

Het dynamische voermodel berekent wat het in euro's oplevert wanneer een koe een kilo krachtvoer meer of minder krijgt. "De huidige krachtvoerprogramma's gaan uit van de voeropname en voerbenutting van een populatiegemiddelde koe of van een koppel", legt Van Duinkerken het verschil uit. Het dynamische voermodel berekent de efficiëntie van elke individuele koe in de actuele situatie. Zodoende wordt continu nagegaan wat de respons is in melkproductie en wat de respons is in voersaldo wanneer een koe één kilo krachtvoer meer of minder vreet. Van Duinkerken: "Het grote voordeel is dat veehouders voor een economisch optimum kunnen kiezen bij het verstrekken van krachtvoer." Voor het toepassen van dit dynamische voermodel is elektronische melkmeting een pre, omdat de respons in melkgift bij wijzigingen in het voer dan snel meetbaar is. Op dit moment wordt het voermodel op meerdere plaatsen in de praktijk getest. Begin 2007 wil Van Duinkerken een workshop voor het bedrijfsleven organiseren over de werking en de mogelijkheden van het dynamische voermodel.

Figuur 1

Voederconversie afgezet tegen melkgift. Met het dynamische voermodel wordt de voerbenutting gekoppeld aan het voersaldo en tussen-dierverschillen

De middelste lijn geeft de gemiddelde voederconversie weer bij diverse melkproducties. De buitenste lijnen vormen de grenzen van wat je als 'normaal' zou kunnen beschouwen

Slootkantbeheer door boeren werkt

Slootkantbeheer door boeren levert meer soorten planten op. Dat blijkt uit onderzoek onder natuurverenigingen in het westelijke veenweidegebied. Het onderzoek is uitgevoerd door CLM, Wageningen UR en VU Amsterdam.

De instituten analyseerden gegevens van acht agrarische natuurverenigingen uit het Groene Hart. In totaal ging het om gegevens van ruim 800 bedrijven, die de afgelopen 4 tot 7 jaar slootkantbeheer toepasten. De boeren hielden per kilometer slootkant het aantal indicatorsoorten bij. Deze zijn een maat

voor het totale aantal soorten. Het beheer leidde in de afgelopen 5 jaar tot zo'n 20 procent meer indicatorsoorten, waaronder vergeet-mij-nietjes, echte koekoeksbloemen en dotters. Slootkantbeheer bestaat uit het voorkomen dat mest en slootbagger in de slootkant terecht komt en meestal uit het later maaien van de slootkant. Het rapport is te downloaden via www.clm.nl/publicaties/data/effslootkantbeh.pdf

Foto: Gertjan Zevenbergen

Beheersing van riddersuring kost vooral in eerste jaar veel arbeid

Het bestrijden van riddersuring in grasland zonder chemische middelen vergt vooral in het eerste jaar veel arbeid. Wanneer de bestrijding goed wordt uitgevoerd en het graslandmanagement in orde is, kan de riddersuringbezetting vervolgens met veel minder inspanning goed beheersbaar zijn. Dat is de conclusie van een onderzoek binnen het project Bioveem naar de bestrijding en beheersing van riddersuring in grasland. Het rapport is te downloaden via www.bioveem.nl.

Innovatief samenwerken

'Samenwerking gaat ten koste van baas zijn op je eigen erf' en 'samenwerken doe je alleen uit armoede.' Een paar reacties van veehouders als het thema samenwerking ter sprake komt. Een logische reactie want veel veehouders kiezen het boerenvak vanwege de vrijheid. Zou samenwerking echter niet kunnen leiden tot meer vrijheid en meer sociale contacten? Bekijk het met een andere insteek: je werkt samen vanuit een nieuwe ondernemersgeest en niet vanuit armoede. Samenwerking kan leiden tot een lagere kostprijs of tot meerwaarde van je producten of tot het leveren van diensten rond landschap, water, zorg of recreatie. Je zou een gebied als een onderneming kunnen zien, die je gezamenlijk tot meerwaarde brengt. Ondernemers die samenwerken met elkaar hebben schaalvoordelen bij de inkoop en uitwisseling van bijvoorbeeld arbeid, machines, grond en gebouwen en bij de afzet. Dit vergt innovaties rond cultuur, techniek en samenwerkingsvormen. Uit contacten tussen onze onderzoeksinstituten en de praktijk blijkt het volgende. Er is een cultuuromslag nodig om meer te denken vanuit een collectief belang en minder vanuit een individueel belang. Dit geldt niet alleen voor veehouders, maar ook voor partijen in de omgeving. De omgeving moet de boeren experimenteerterruimte geven en moet willen mee-ondernemen. Veehouders die willen samenwerken zullen tot een goede taakverdeling moeten komen. Door financiering en management los te koppelen kan bijvoorbeeld schaalvergroting worden versneld. Als melkveeouders samenwerken met akkerbouwers kan de teelt, bemesting en voederwinning geoptimaliseerd worden. Door bijvoorbeeld de melkstal mobiel te maken kan deze door meer bedrijven en 24 uur per dag worden benut. De kosten worden dan gedeeld. Samenwerking kan leiden tot bedrijven met regionale ploegdiensten voor onder meer melken, voeren, veeverzorging en voederwinning. De mobiele melkwagen is ook makkelijk inpasbaar voor bedrijven met beweiding binnen een slechte verkaveling. Dit biedt kansen voor grootschalige melkveehouderij in een kleinschalig landschap. Samenwerking kan zover gaan dat er gespecialiseerde ondernemingen ontstaan die onderling sterk samenhangen. Ondernemers kunnen in meer ondernemingen deelnemen als financier, als bedrijfsleider of als werknemer. Specialisatie kan dan gericht zijn op teelt, oogst en opslag van voer, mestverwerking, melkproductie, vleesproductie, jongveeopfok of op melkverwerking en afzet.

Paul Galama

Onderzoeker bedrijfssystemen melkveehouderij (ASG)